Lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

HE 65/2018 vp

Sisäministeriön poliisiosaston lausunto hallituksen esityksestä rikoslain muuttamiseksi

Asia

Eduskunnan lakivaliokunta on esittänyt sisäministeriölle lisäselvityspyynnön koskien hallituksen esityksen 65/2018 vp virkarikossäännöstön soveltamisalan laajennuksen vaikutuksia poliisin työhön ja resursseihin. Sisäministeriön poliisiosasto lausuu seuraavaa.

Rikoslain 40 luvun soveltamisalan laajennuksesta

Ehdotetut 40 luvun 11 §:n laajennukset virkamiehen ja julkista luottamustehtävää hoitavan henkilön määritelmäsäännökseen ovat sinänsä loogisia huomioiden valmisteilla olevassa maakunta- ja soteuudistuksessa syntyvät hallinnolliset yksiköt virkamiehineen ja julkista luottamustehtävää hoitavine henkilöineen. Perustettavaksi ehdotettaville liikelaitoksille ollaan antamassa oikeus käyttää julkista valtaa, jonka käyttöön oikeusjärjestelmässämme on perinteisesti kiinnitetty korostettu vastuu ja valvonta. Perustettavaksi esitetyt hallinnolliset yksiköt tulevat päättämään taloudellisesti erittäin merkittävistä asioista. Ehdotuksessa kuvatut virkamiehet ja julkista luottamustehtävä hoitavat henkilöt tulevat vastaavasti päättämään merkittävistä kansalaisten saamista palveluista.

Edellä mainitut taloudellisesti erittäin merkittävät asiat ja kansalaisten saamat palvelut ovat luonteeltaan sellaisia, että niissä koetut epäkohdat ja epäoikeudenmukaisuudet voivat varsin mahdollisesti lisätä poliisille tehtyjen tutkintapyyntöjen ja rikosilmoitusten lukumääriä. Lukumäärien voi olettaa kasvavan ehdotetun maakunta- ja soteuudistuksen toteuttamisen alkuvaiheessa, jolloin esimerkiksi hallinnollisissa päätöksissä saatetaan joutua luomaan uusia linjauksia ja päivittäistoiminnassa soveltamaan totutusta poikkeavia toimintatapoja. Koska maakunta- ja soteuudistus on sisältönsä ja laajuutensa puolesta ainutlaatuinen, poliisiosaston näkemyksen mukaan tarkempia arvioita mahdollisesta tutkintapyyntöjen ja rikosilmoitusten määrästä ei ole mahdollista perustaa poliisin käytettävissä olevaan tilastoaineistoon tai suorittaa vertailua johonkin muuhun valtionhallinnon rakennemuutokseen.

Yleisellä tasolla poliisitoiminnassa tehtyjen havaintojen ja saatujen kokemusten perusteella voidaan pitää todennäköisenä ehdotettujen rikoslain 40 luvun soveltamisalan laajennusten lisäävän poliisin työtä ja sitovan voimavaroja sitä enemmän, mitä laajemmin ja yksityiskohtaisemmin ehdotettujen hallinnollisten yksiköiden ja niiden henkilöstöön kohdistetaan edellytysten täyttyessä poliisin toimenpiteitä ja tiedonhankintaa. Sinänsä ehdotetuilla rikoslain 40 luvun soveltamisalan laajennuksilla ei voi olettaa olevan vaikutuksia vakiintuneisiin toimintatapoihin virkarikosten esitutkinnassa.

Yksittäisen virkarikoksen tai useita virkarikoksia ja muita rikoslaissa rangaistavaksi säädettyjä tekoja sisältävän rikoskokonaisuuden vaatimien rikostutkinnallisten voimavarojen laajuutta ja kestoa on vaikea määritellä yksityiskohtaisesti etukäteen. Useita rikosnimikkeitä sisältävä esitutkinta-asia voi olla näytön hankkimisen kannalta

Postiosoite:
Sisäministeriö
PL 26
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoitteet:
Erottajankatu 2
Helsinki

Puhelin:
Vaihde
0295 480 171
Faksi:
09 1604 4635

Virkasähköpostiosoite:
kirjaamo@intermin.fi
www.intermin.fi

suoraviivainen ja tutkinta-ajaltaan lyhyt. Toisaalta yksittäinen rikosepäily voi vaatia huomattavia voimavaroja ja olla tutkinta-ajaltaan pitkäkestoinen.

Hallituksen esityksen 65/2018 vp vaikutusten arvioinnissa ei ole mainittu taloudellisia vaikutuksia poliisin toimintaan. Poliisiosaston näkemyksen mukaan hallituksen esityksessä 65/2018 vp ehdotettujen rikoslain muutosten aiheuttamien vaikutusten seuranta poliisin työhön ja voimavaroihin voidaan hoitaa olemassa olevilla tulosseurannan menetelmillä. Niiden perusteella voidaan puolestaan saada vertailukelpoisia poliisilaitoskohtaisia ja valtakunnallisia tietoja vaikutuksista. Tämän vuoksi poliisiosasto pitää perusteltuna, että ehdotetusta muutoksesta johtuvat taloudelliset vaikutukset tulisi poliisin osalta arvioida ja osoittaa vastaavasti poliisin toimintamenomomentista erillinen määräraha kattamaan ehdotetusta muutoksesta aiheutuvat kustannukset.

Poliisiylitarkastaja Sami Ryhänen

Jakelu Lakivaliokunta

Tiedoksi Sisäministeri Kai Mykkänen
Kansliapäällikkö Esko Koskinen
Erityisavustaja Titta Andersson-Bohren
Osastopäällikkö Risto Lammi
Johdon sihteerit Lummi, Vihervirta, Landström
Poliisiosaston yksiköiden virkapostit
oikeus@intermin.fi